No 1912

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franko door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 8 AUGUSTUS.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 6 Augustus.

Wat is de verdrukkingswet volgens den heer van Hall en den raad der ministers? Eene politiewet. Wat eene politiewet — de voordragt die de godsdienstige vrijheid door maatregelen van willekeur aan banden legt! Niets meer of minder, antwoordt de memorie van toelichting. — Kan men dan de Grondwet te niet maken door maatregelen van politie? Waarom niet, als het ministerie dat goedvindt? Er zijn *eenige maatregelen* van politie die preventief zijn; daarom kunnen *alle maatregelen* van politie preventief en regtstreeks tegen de Grondwet in gemaakt worden. Dat is immers zoo duidelijk als dat twee maal twee vier is.

Men zal ons antwoorden, dat zulk een systeem van politie-bevoegdheid zoo grof is en zoo ver gaat, dat daardoor aan alle regten en vrijheden de bodem wordt ingeslagen. 't Is waar; maar wat kan men daaraan doen, als de heer van Hall en konsorten, die over een half jaar geheel andere, tegenovergestelde beginselen aankleefden, dat nu eenmaal in hun hoofd hebben geplant? Overigens, men verontruste zich niet te zeer over het gebruik, dat zij van die politie-bevoegdheid denken te maken? Zij zelven hebben haar in de kerkelijke zaak beperkt [illegible] Zoo, het is dan toch eene beperking bij? Wis en zeker. Welke regering waagt het in onzen tijd, zich eene magt toe te kennen, zonder ten minste iets daar bij te voegen, wat naar eene beperking gelijkt op het papier? Het is bekend, de heer van Hall, wanneer het op durven aankomt, is voor geen klein gerucht vervaard; maar, zich door maatregelen van politie eene despotieke magt toe te eigenen, zonder haar binnen zekere rek- en plooibare grenzen te omschrijven — dat zal hij niet wagen, als hij er buiten kan. Nu kon hij er buiten, en daaraan hebben wij het dan te danken, dat de omnipotente politiewet eene gedienstige beperking aanbiedt. — En die beperking, van welken aard is die? Van denzelfden aard als de politie-bevoegdheid zelve: willekeurig.

De politiewet zal slechts werken in het belang der openbare orde en rust, en ook juist slechts zoo ver, als de openbare orde en rust dat vorderen. Dat is heel beleefd. Als wij nu slechts wisten, wat, in den zin der politiewet, de openbare orde en rust vorderen! Want woorden en zaken hebben in de laatste maanden in zoo menig geval eene geheel omgekeerde beteekenis gekregen dan zij vroeger hadden, dat het moeijelijk wordt te achterhalen, hoe tegenwoordig een ministerieel woord in goed Hollandsch moet worden vertaald.

Nemen wij een voorbeeld om de zaak te verduidelijken. De kerkgenootschappen zijn vrij zich te organizeeren in hun inwendigen boezem; de regering daarentegen heeft slechts een toezigt van politie, in het belang der openbare orde en rust. Nu organizeert zich het katholiek kerkgenootschap en vestigt een Aartsbisschop te Utrecht. Sommige Protestanten, gedreven door godsdienstige partijschap, [illegible] zich te weer, om, door logen en laster, de oude godsdienstige veten van drie honderd jaren herwaarts op te rakelen en het goed-goedhartige deel van onze protestantsche bevolking te verontrusten, als zou de Aartsbisschop van Utrecht alle Protestanten komen kerkeren, branden en vermoorden. Wat nu gedaan? Het antwoord is zeer eenvoudig. De vestiging van het Aartsbisdom te Utrecht wordt gevaarlijk verklaard voor de openbare orde en rust, de politiewet treedt tusschen beide — en de Katholieken zijn in het ongelijk. Zoodat het alsnu, volgens de politie-wet, die aan de Kamer is aangeboden, van eenige heethoofden kan afhangen of de godsdienstige vrijheid al dan niet geldend zal zijn. De politiewet wordt een middel aan dweepers toegeworpen, om de grondwettige regten van andersgezinden te niet te maken! Genomen dat de Katholieken het zich lieten aanprediken om den aartsbisschoppelijken zetel naar elders te verplaatsen. Naar Amsterdam b. v. of naar Leyden, 's Hage, Delft, Schiedam, Rotterdam, Arnhem enz. Zou de zaak dan uit zijn? Volstrekt niet. Men zou hebben gezien, dat eenig straatrumoer genoeg is geweest, om den zetel van Utrecht als gevaarlijk voor de openbare rust te doen verklaren. Spoedig zullen eenige weinige dweepers klaar zijn met behulp van eenige huis- en moord schreeuwende predikatien, om eene demonstratie op 's heeren straat te doen. Naar het systeem van de regering worden dan ook al die plaatsen gevaarlijk verklaard, om er een bisschoppelijken zetel te vestigen; zoodat wij eindigen met nergens een Bisschop in het noordelijk deel van het rijk te bezitten. Desniettemin is en blijft de Katholieke Kerk vrij van zich te organizeeren in haren inwendigen boezem.

Nu mag men zich verbeelden, — en dat is het zeker wat den *Nederlander* vleit, om zijne goedkeuring aan de politiewet te geven, — nu mag men zich verbeelden, dat de politiewet alleen geldt tegen de katholieke Bisschoppen. Wij wachten de anti-revolutionnairen in de nabij zijnde toekomst, als de politiewet zal zijn aangenomen. In het systeem van de politiewet wordt de vrijheid en zelfstandigheid der kerkgenootschappen afhankelijk gemaakt van de tijdelijk heerschende meerderheid, die rumoer op straat kan en wil maken. Met zulk een systeem is alles mogelijk; is het daarenboven zeer waarschijnlijk, dat de verschillende fraktiën van het Protestantismus misschien weldra elkander zullen trachten te plaatsen onder de tuchtroede der politiewet. Daarvoor is niet meer noodig dan eenig straatrumoer, dat in partijschappen van godsdienstigen aard gemakkelijk is te bewerken. Dat getuigen de Aprildagen.

Maar ook ondersteld, dat de voorgedragene politie maatregel niet toepasselijk kan zijn tot verdrukking van protestantsche fraktiën; het zou weinig baten. Wanneer het beginsel eenmaal tegen de Katholieken is aangenomen, wat belet dan, dat, bij toekomstige verdeeldheid van protestantsche fraktiën, gelegenheidsmaatregelen door de meerderheid tegen de minderheid genomen worden? Niets ter wereld. De weg zal zijn gebaand, en de eene protestantsche partij zal tot verdrukking der andere zich slechts behoeven te beroepen op hetgeen thans van de meerderheid der Kamer gevorderd wordt.

Intusschen, wij hopen nog altijd, dat de Tweede Kamer zich niet zal laten vinden tot zulk een despotiek systeem, waarbij aan de partijschap het volksrumoer als middel wordt aangewezen om aan een kerkgenootschap, dat men bestrijdt, het gebruik der grondwettige regten te onthouden.

Maar wij vragen het, wat te denken van een gouvernement, dat van zulk een beginsel uitgaat? van een gouvernement, dat door zijne wet tot de partijschappen spreekt, als zeide het: wilt gij die godsdienstige vrijheid van een kerkgenootschap belemmeren en vernietigen, maakt dan straatbeweging; wij zijn bereid om daarvan ten uwen genoege partij te trekken en te verklaren dat de godsdienst, die gij door straatrumoer aanvalt, in zijn onregt is en in 't belang der publieke orde en rust moet beteugeld worden en ontzet van zijne godsdienstige vrijheid.

Is het geen schande? En schaamt zich een gouvernement niet, in Nederland, het klassiek land der vrijheid genaamd, zoo te handelen, dat men regt heeft haar [illegible] in den mond te leggen? En wij zouden eerbied [illegible] wij zouden onderdanig den hals moeten krommen onder zulke schreeuwende beginselen van despotismus! De Katholieken zijn lijdzaam en gehoorzaam van aard. Maar als men zich voorstelt, dat zij zoo hunne heiligste regten zullen prijs geven, men vergist zich dan niet weinig.

Neen, wat men ook doen moge, zoolang regt zal regt zijn; zoolang het besef van de hooge waarde hunner heilige en onsterfelijke godsdienst in hunne harten leven zal, zoolang ook zullen zij zich verzetten tegen een systeem van verdrukking, dat hun door willekeur, maar door geen magt ter aarde kan worden opgelegd.

Eene noot, voorkomende op pag. 28 van *het Antwoord aan den heer C. Broere*, R. K. Priester en Hoogleeraar aan het Seminarie te Warmond, door G. Barger, Predikant bij de Hervormde Gemeente te Delftshaven, geeft den ondergeteekenden aanleiding, de redaktie van de *Tijd* te verzoeken, in haar eerstvolgend Nommer op te nemen het navolgende:

Het is onwaar, dat de missie te Sevenaer en Oud-Sevenaer, in Mei 1851 door Paters zoude zijn gegeven, — *niet een enkele Pater* of ordegeestelijke, heeft daaraan deel genomen.

Het is onwaar, dat die veronderstelde of zoogenaamde Paters, aldaar zouden hebben gedreigd met eene *verschijning*.

Het is ook onwaar, dat zij eene witte gedaante uit de Sacristy zouden hebben doen komen, en mitsdien evenzeer onwaar, dat men die alleen terstond weder verwijderde, omdat het angstige volk zich doodgedrongen zoude hebben.

Het is al verder onwaar, dat ZHWD. de heer van Vree, thans Bisschop van Haarlem, destijds President van het groot seminarie, bij het begin der Missie aldaar, (niet door Paters, maar door Hoogleeraren en Leeraren van de beide afdeelingen van het Seminarie te Warmond, gegeven) zoude gezegd hebben, „dat niet enkel Oud Sevenaer, maar ook de omstreek in die zegeningen die de Paus gezonden had, deelen kon, want dat er rijkelijk voor gezorgd was."

De ondergeteekenden verklaren dus, dat alles wat in die noot over de Missie te Sevenaer gezegd wordt, lasterlijke onwaarheid is.

Sevenaer, 3 Aug. 1853

C. J. C. H. van Nispen tot Sevenaer,
Van Vree, D. Janssen, J. van Egeren, J. Wassing.

„Een jeugdig regtsgeleerde, tot de Roomsche „Godsdienst en tot een der aanzienlijkste geslachten onzes vaderlands behoorende, is hij niet in „hooge mate onze achting waardig? Openbaart hij „niet eenen echt protestantschen geest?"

(*Kerkelijke Courant*, van 22 Julij 1853, onder het opschrift: *Een aangenaam en belangrijk verschijnsel in onze dagen.*)

Ja, wel een zeldzaam verschijnsel, dat een katholiek schrijver door een protestantsch blad gerecenseerd en zelfs geprezen wordt. Gewoonlijk is de taktiek te ignoreren wat onzerzijds geschreven wordt; dat is voornaam en gemakkelijk tevens voor de groote heeren van de protestantsche letterkunde. Maar nog vreemder is die distinktie in *onze dagen*, op een tijd, dat al wat Roomsch is aan haat en verachting wordt prijs gegeven: nu een Katholiek zelfs voor het lidmaatschap van den gemeenteraad niet meer goed genoeg is: nu wij, dank aan de ijverige zorgen der Drielingsche kiesvereenigingen, onder de bedriegelijke leus van Koning en Vaderland terug gebragt worden tot den staat van parias, die wel ons bloed en ons geld, maar niet onze talenten aan het land onzer geboorte mogen toewijden! In *onze dagen*, waarover de geschiedenis zich eenmaal schamen zal, als over een tijdstip van dwaze kleingeestigheid en dom fanatisme, terwijl alle Katholieken daar nederliggen, getroffen door denzelfden slag. — Zie! daar is éene uitzondering — onder zoo vele kundige mannen, die onder de onzen gevonden worden, wordt er toch één de achting der Protestanten waardig gekeurd — en die gelukkige, het is een jeugdig regtsgeleerde tot de aanzienlijkste geslachten des vaderlands behoorende, jonkheer Mr. C. J. van Nispen tot Pannerden! En dien lof heeft hij verdiend met het schrijven van eene verhandeling *over het regt van vereeniging en de burgerlijke regtsbevoegdheid van vereenigingen als regtspersonen beschouwd.*

En waarom wordt dat werk zoo geprezen? Om den *echt protestantschen geest*, dien het volgens de *Kerkelijke Courant* openbaart, te verdienstelijker al weder, omdat die geest zich vertoont niet bij een protestant, maar bij een Roomsche van talent en onderscheiding.

Bij die recensie, vragen wij, wat mag toch wel de bedoeling van de protestantsche redaktie geweest zijn? Was het haar ernst met haren lof, of wilde zij zich eens ten koste der Katholieken vermaken, en bij wijze van *persifflage* een veel belovend jongeling uit een aanzienlijk *katholiek geslacht*, een *regtsgeleerde* gelukwenschen, dat hij met studie en vlijt er tamelijk wel in geslaagd was, zich een air te geven, alsof hij van onder tot onder behoord had tot de *ware* gereformeerde religie? Bekend is het, dat de Protestanten over het al-

[illegible] hoog wegloopen met diegenen der onzen, welke tot hun kerkgenootschap overgaan. Zij mogen zulke bekeerlingen soms met geld koopen; voor de bekeerlingen hebben zij doorgaans weinig achting.

Doch wat hiervan zij, wij voor ons zijn overtuigd dat de heer van Nispen tot Pannerden met dien lof, hoe dan ook gemeend, zeer weinig gevleid is, en dat hij bij het lezen van die zonderlinge aanbeveling geze[illegible]al hebben:

qu'il n'a pas mérité
ni cet excès d'honneur, ni cette indignité.

Maar ernstig gesproken, moet hem, toen hem met zooveel driestheid geluk werd gewenscht met zijne protestantsche *tendances*, het vuur niet uit de oogen gesprongen zijn, bij de herinnering aan zijne brave katholieke voorouders; moet het voor zijn gevoel van eer als edelman niet in hooge mate grievend zijn, dat men heeft kunnen denken, dat hij de zwakkere partij, zoo ridderlijk gesteund door zijne voorzaten, op het oogenblik des gevaars onmiddelijk zou hebben verlaten, om eer en aanzien te bejagen bij hare onverzoenlijke vijanden? Zie, de heer van Nispen zou geen mensch wezen, indien deze of soortgelijke gedachten bij het lezen van die onbeschaamde recensie niet in zijn gemoed waren opgeweld. — En toch, hij zal het moeten bekennen, hij heeft daartoe door zijne onvoorzigtigheid aanleiding gegeven. 't Is in het Protestantsche Nederland vóor een Katholiek veel gewaagd zich ongeroepen te begeven op dat glibberig terrein, waar Kerk en Staat elkander raken. *Obsequium amicos, veritas odium parit* is eene spreuk die vooral in ons land waarheid is. Toont men zich naar voorvaderlijke zeden Katholiek in den volsten zin des woords — achting moge men wegdragen bij enkele kordate Protestanten, maar in het zwarte boek leest men het treurig grafschrift van de regtmatigste verwachtingen. Een held moet men zijn, om, steunende op de hulp van boven, zijne eigene kracht sterker te achten, dan de voor het Katholicismus vijandige invloeden. De scheldnamen van *Jezuit*, *Ultramontaan*, waarmede de gemoedelijke Katholiek reeds bij zijne eerste intrede in de maatschappij bejegend wordt, zijn een harde beproeving. Is het dan zoo te verwonderen, dat men liever in zee steekt onder eene ietwes *liberale* vlag, dat men zijn Katholicismus zooveel mogelijk tracht te verbergen achter de formules van het modern filozofismus, en van tijd tot tijd iets zegge dat getuige moet van een onbevangen en onbevooroordeeld begrip? Dat is des te natuurlijker, daar het zoo geheel in den geest is van het onderwijs dat men aan de Akademie heeft genoten; een goed leerling spreekt gaarne de woorden zijns meesters.

In gewone tijden is daarbij ook zoo heel veel kwaad niet: waar de Kerk niet bepaald haar oordeel heeft uitgesproken, blijft veel tot het domein der diskussie behooren, en om het *ja* te bewijzen, moet het *neen in thesi* kunnen worden gebragt. Op rijperen leeftijd is de [illegible], en hoe dikwijls komt men dan terug van de wetenschappelijke schaduwbeelden, die men zich in zijne jeugd heeft voorgespiegeld! Uit dit een en ander moge blijken, dat wij over Akademische en andere werken van jeugdigen leeftijd niet streng oordeelen. *Indulgendum aetati*. Maar hier is onvoorzigtigheid dubbel groot, juist om het tijdsgewricht, waarin de bedoelde brochure is uitgekomen. Wij houden ons ten volle overtuigd, dat dit zeer uitgewerkt geschrift vóor de Aprilsberoering is opgesteld: maar dit belet niet, dat de groote menigte van vrienden zoowel als van vijanden, daarin een gelegenheidsgeschrift zien, geschreven met een voor de Katholieken vijandig oogmerk; uitdrukkingen komen daarin voor, die in gewone tijden misschien zonden kunnen worden vergoelijkt, maar die op het tegenwoordig oogenblik, bij den hevigen strijd tusschen Roomsch en Protestant, wapenen schijnen, aan den sterkeren vijand roekeloos toegeworpen. Het is zoo aangenaam, zich tegen Katholijken op een Katholijk van naam en aanzien te kunnen beroepen!

Dit had de heer van Nispen moeten inzien. Hij staat te hoog, dan dat het hem aangenaam zijn kan, dat hij door wien dan ook verkeerd worde begrepen — dat hem bedoelingen worden toegeschreven, die zeker de zijne niet zijn. Maar daarom is het des te meer te bejammeren, dat hij zijn werk niet onder zich heeft gehouden tot dat de heerschende hartstogten eenigermate althans waren bezadigd: hij zou een edel offer gebragt hebben aan de goede zaak, welke niet alleen die der Katholieken, maar die van het geheele Vaderland is; — zulke offers in dat [illegible] gebragt, strekken tot troost en bemoediging in [illegible]. Maar in ieder geval, [illegible] het hebben een streng jurisdiek betoog van sympathien of van antipathien te doen blijken, die aan de waarde der bewijsmiddelen niets toe of afdoen. Het zal voor het juiste begrip van het regt tot vereeniging wel geheel onverschillig wezen of de schrijver over het nut en de strekking der geestelijke orden een gunstig of een ongunstig oordeel velt (bladz. 148). Dat dit oordeel ongunstig is, blijkt uit verschillende plaatsen bv. bladz. 120, 149 enz. O! wij weten het zeer wel, dat de Kerk bestaan kan, zonder dat er een enkel klooster aanwezig zij, en dat het geen pligt is voor elk Katholiek om in eene geestelijke orde te treden: maar neemt dit iets weg van het natuurlijk regt dat Protestanten zoowel als Katholieken hebben, om zich in stille afzondering door gebed en liefdewerken geheiligd, elkander onderling ten steun te zijn?

»Zwakken van geest en treurenden van harte kunnen »in de kloosters een veilig toevlugtsoord voor de ge»varen der wereld en eene stille schuilplaats voor hunne »tranen vinden, bedrogen hoop en wroegingen des ge»wetens kunnen dáár aan de voeten van het Kruis troost »vinden. O ik kan het mij gemakkelijk voorstellen, dat »men moede van te worstelen, hoofd en hart aan de »leiding eens sterkeren van geest toevertrouwt, en zich »aan de verantwoording van zijne eigene daden wenscht »te onttrekken."

De schrijver die deze woorden ter nederschreef, hoe kan hij twee regels verder, apodictisch verklaren, »dat *de inrigting der kloosters niet strookt met »de wetten der natuur*" en er onbarmhartig bijvoegen, »op het groote tooneel der wereld, niet binnen de enge »muren der kloostercel, moet de strijd der wereld ge»streden worden." En waarom, terwijl hij met ons het regt der kloostervereenigingen erkent, die lange tirade, die bij de heerschende spanning der gemoederen, de ingenomenheid tegen het kloosterlijk leven moet vermeerderen en alzoo te kort doen aan de vrijheid van die »treurenden van harte", die aldaar een veilig toevlugtsoord zoeken willen.

Doch zoo de schrijver weinig opheeft met de kloosters, omtrent welker zedelijkheid hij overigens eene treffende getuigenis geeft (bladz. 145) waarvan in de *Kerkelijke Courant* geene melding gemaakt wordt — des te meer is hij ingenomen met de vrijmetselarij. Hoe afkeerig hij is van geheime genootschappen, en deze bepaald wil verboden zien, wil hij eene uitzondering op dien regel gemaakt hebben ten behoeve van de zoodanige, »welke reeds lang bestaan en waarvan de ondervinding het onschadelijke heeft aangetoond. »Dus zou men de vrij»metselaars van de anders verpligtte mededeeling der »statuten kunnen vrijstellen. Ik noemde de vrijmetselaars »onschadelijk. Bij sommigen zal dit geen goedkeuring »wegdragen: ik ben niet ingewijd in de geheimen der »orde; toch durf ik mijne meening zonder schroom »uitspreken."

Wel wist de Schrijver dat dit gevoelen bij velen geen goedkeuring zal wegdragen. De vrijmetselarij is even als alle geheime genootschappen door de Kerk veroordeeld. Wie vrijmetselaar is, houdt op Katholiek te zijn. De plegtige, meermalen herhaalde veroordeelingen, door menigvuldige koningen en vorsten niet alleen bevestigd, maar zelfs uitgelokt, steunden op daadzaken, die het gevaarlijke dier genootschappen voor de rust der Kerk, maar vooral voor den staat in het helderst daglicht stelden. Tegen die kerkelijke vonnissen en de getuigenissen der geschiedenis, wat stelt de schrijver daartegen over? Niets anders dan »de verklaring van een (ongenoemd) »lid van dat genootschap, wiens maatschappelijke stand »en verlicht oordeel den schrijver tot waarborg strekken »voor de juistheid en onpartijdigheid van zijne beschou»wingen — hij wees mij daartoe de bronnen aan." — Dus de verklaring van een man, gestaafd door eenzijdige geschriften geldt meer dan het gezag van de Kerk en de lessen der geschiedenis!

Ware het niet beter geweest, dit geheel verhaal achterwege te laten, dan de regelen eener gezonde kritiek zoo te buiten te gaan, en zonder nut zijne geloofsgenooten te bestrijden.

Op nog grievender wijze wordt dat elders gedaan. Wat beteekent dat woord *ultramontanen* op bladz. 202? hebben wij *Gallicanen* hier te landen? Ons zijn die onderscheidingen niet bekend.

»Zeker zou het onregtvaardig zijn Protestanten voor »de kosten der katholieke eeredienst te doen bijdragen." Zeer juist, maar men vergelijke eens wat er voor de protestantsche en wat er voor de katholieke eeredienst uit 's lands kas betaald wordt: en stellen de respective bevolking daartegen. Dan zal 't al spoedig blijken, dat wij aan traktementen, kindergelden enz., vrij wat meer bijdragen voor de prot. eeredienst, dan de Protestanten voor ons doen. Doch waarom dit opgehaald? Er is immers reeds verbittering genoeg!

Van gelijken aard is de voorzorg op bladz. 97 aanbevolen. »Welligt is het wenschelijk, zegt de schrijver, »de regeling en magt der Kerkeraden geheel aan de »geestelijke overheid te laten, alleen onder voorwaarde, »dat de opbrengst der goederen niet tot buitenlandsche »doeleinden besteed worden. Zou men kunnen dulden »dat inrigtingen te Rome en Napels de vruchten plukken van hetgeen door landgenooten tot onderhoud en »versiering der vaderlandsche kerken bestemd werd."

Want, waar is het voorbeeld dat een Katholiek Kerkbestuur uit dit protestantsche land, waar zooveel behoeften te vervallen zijn, geld heeft opgezonden naar katholieke landen, rijk in stichtingen van allerlei aard.

Ofschoon de woorden van den schrijver algemeen zijn, wijst de vermelding van Rome bepaald op de Katholieken en geeft alzoo aanleiding om te vermoeden, dat zoodanige misbruiken bij ons plaats hebben. Zoo is er weer eene onwaarheid te meer, waarmede de Nederlandsche Katholieken bezwalkt worden, een wantrouwen te meer bij den wetgever, die over hun lot beschikken moet.

Doch wij eindigen deze treurige citaten, waarmede wij wel gelooven, dat de schrijver het zoo kwaad niet gemeend heeft, maar welke hij in den tegenwoordigen tijd vooral, beter gedaan had met achterwegen te laten.

Welligt gaan wij later tot een aangenamer arbeid over, namelijk de beschouwing van het eigenlijk juridisch betoog.

Wij vestigen de aandacht onzer lezers op een ontworpen plan van den boekhandelaar P. C. L. van Staden Cz., de uitgave, namelijk van een *Maandelijkschen Reiswijzer*. Wij kunnen de nuttigheid en de behoefte van eene dergelijke onderneming niet ontkennen en hopen, dat de Uitgever door ruime inteekening hierin zal ondersteund worden. Uit eene cirkulaire en proeve van bewerking (zie Advertentie) kan men deze belangrijke onderneming duidelijk leeren kennen.

De *Waakzaamheid* besluit het berigt, dat prins en prinses Hendrik eerstdaags naar Luxemburg zullen vertrekken, met de volgende exklamatie:

»God bescherme hen in dit zoo overwegend roomsche land!"

Onze vrienden in Luxemburg zullen niet ongevoelig zijn aan het honende dier woorden, die, overigens, te verachtelijk zijn, om eene afzonderlijke behandeling te verdienen. Het koninklijk huis weet, meenen wij, wat het van de Katholieken als onderdanen te denken heeft: de gebeurtenissen der laatste maanden zullen den goeden dunk, die van hen behoort gekoesterd te worden, niet verzwakt hebben. Zij waren het niet, die het huis van Oranje met het lot der Stuarts en der Bourbons bedreigden, zoo het niet naar hunne pijpen dadste. Zoo schreef en dreigde een »*protestantsch volksblad,*" waaraan de eerzame *Nederlander* in het jongste rumoer zijne antirevolutionnaire hand heeft gegeven.

's GRAVENHAGE, 5 Augustus. Naar men verneemt heeft H. M. de koningin-weduwe St. Petersburg verlaten en is naar Moskou vertrokken, van waar H. M. zich naar Weimar zal begeven. Ook HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik zullen zich tegen dien tijd derwaarts begeven zullende zij dan naar Luxemburg vertrekken. [illegible]

— HH. KK. HH. prins en prinses Frederik, benevens prinses Marie, bevinden zich nog bij voortduring te St. Petersburg.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS 4 Augustus. De *Patrie* vermeldt dat het Russische gouvernement aan de Hospodars van Wallachije en van Moldavie eenen door hetzelve benoemden regeringsraad heeft ter zijde gesteld, zonder wiens goedkeuring geen besluit mogt genomen worden; en dat de Porte aan de Hospodars bevel gezonden heeft om met alle hun ondergeschikte overheden hun land te verlaten voor zoolang het als een Russisch wingewest behandeld werd. Ook is volgens het genoemde half-officiele blad aan de Engelsche en Fransche consuls in de Vorstendommen bevel gezonden, de uitoefening hunner betrekking te schorsen, zoodra het gezag niet langer in handen was van stedehouders des Sultans, bij welke alleen zij geaccrediteerd zijn.

MADRID 1 Augustus. Het ontslag van den heer Moijano, minister van openbare werken, is aangenomen; de heer Augustino Estiban Collantes is benoemd als zijn opvolger. De concessien betreffende de spoorweglinien zijn bekrachtigd.

ENGELAND.

LONDEN, 3 Augustus. Voor de regtbank van Bowstreet staat een Franschman in 't verhoor, beschuldigd van eene zamenspanning gemaakt te hebben tegen het leven van Keizer Napoleon III. De beklaagde heeft ten einde twee brieven geschreven aan den Prins van Joinville, waarbij hij dezen kennis gaf van zijn voornemen, en hem trachtte over te halen met zijn voorstel in te stemmen. In den laatsten brief was een verzoek om 20 pond sterling, tot goedmaking der reiskosten naar Frankrijk wegens afwezendheid van den Prins van Joinville is de behandeling der zaak op verzoek van den advokaat der kroon, voor eenigen tijd uitgesteld.

— De *Morning Post* schrijft dat, zoo Rusland niet spoedig een voldoend en stellig antwoord op het laatste voorstel der mogendheden geeft, de vereenigde Fransche en Engelsche vloot in de zee van Marmora en welligt in de Zwarte zee het anker zal gaan uitwerpen: de a[illegible]

opstekende stormen zullen de vloten beletten langer ter reede van Beschika te blijven; en naar de Grieksche wateren terugkeeren, [illegible] zij niet, zoolang de Donau-vorstendommen door Rusland bezet zijn.

Het trekt de aandacht van het publiek dat het parlement thans met geforceerde marsch de zaken behandeld, men telt niet meerder dan 900 bill's die in deze zitting zijn afgedaan.

— De Weener *Kirchenzeitung* van den 2 Augustus meldt het overlijden van den keizer van China.

ITALIE.

In het officieele dagblad der Romeinsche regering is eene verordening afgekondigd, waarbij de uitvoer van granen uit eenig oord van den Kerkelijken Staat verboden wordt. Men weet, dat reeds door sommige provinciale overheden een zoodanig verbod was uitgevaardigd, ten einde de door vrees voor schaarschheid van levensmiddelen onder de bevolking verwekte spanning, die zich hier en daar door oproerige bedrijven deed kennen, te bedaren.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 6 Augustus.

GETROUWD (4 Aug.): Dr. B. L. van Tienen met C. M. Holst.
BEVALLEN (5 Aug.): A. P. Broens, geb. Egerding, D.
OVERLEDEN (3 Aug.): I. H. Ellerman, 6 m.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	pCt.	5 AUG. 4½ u. gebl.	6 AUG. 4 u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	63⅛	63¼	63⅜	63¼
Dito Dito	3	76½	76⅜	76½	
Dito Dito	4	95	94¾	94⅞	94¾
O. I. Leening 1844	4	94¼			
Amortis. Syndic.	3½				
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		52¾			
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE, Nieuwe [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
Dito [illegible]	3	47¾			
Dito Binnenl. à 6/m.		42¹³⁄₁₆	42¾		
Coup. Bewijzen.		6⅛	6⁵⁄₁₆		
Amortisable Schuld					
PORTUGAL te Londen	5				
Dito Dito	3	38¾	38⅞	39	38¹³⁄₁₆
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108⅛	108½		
Dito Dito 1828 en 1829		107¾			
Cert. bij dº. 1831 en 1833		98	98		
Dito	4½	100	99¼		
Dito bij *Hope*	4	93¾			
Dito bij *Stieglitz en C°.*		93			
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6	74⅞			
Cert. van dito					
POLEN, Certifikaten	4	86⅛			
Dito Aand. à fl. 500		160¾			
Dito met Lot. à 300					
AMERIKA, Bank-Actiën					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	82⅛	81¹⁵⁄₁₆	82¹⁄₁₆	
Dito 1847	2½	42½	42¼		
Dito 1851	2½	42⁵⁄₁₆			
Dito 1849	5	94¼	94¼		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4				
Letter B	5	94¾	94¼		
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito	250				
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIË, te Londen 1824	5				
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	4½				
MEXICO Nieuwe	3 pCt.	25¹³⁄₁₆	25¾	25¹³⁄₁₆	
VENEZUELA à £ 100	[illegible]	[illegible]			
GRENADA à £ 100	2	[illegible]			
Dito Uitgestelde		[illegible]	[illegible]	[illegible]	
ECUADOR à £ 100					

Mexiko onbepaalde 25½, ⁹⁄₁₆.

Bij zeer tragen handel en flaauwe stemming leverde de markt niets meldenswaardigs op.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f*	56¾	Livorno	2/m.	*f*	89½
„	zigt	„	56¹⁵⁄₁₆	Napels	„	„	81½
Bordeaux	2/m.	„	55⅞	Petersburg	„	„	1,86
„	½/m.	„	56⅛	Weenen	6/w.	„	32½
Madrid	3/m.	„	245	Augsburg	„	„	35⅜
Cadix	„	„	245	Frankfort	„	„	99¼
Sevilla	„	„	242	Hamburg	2/m.	„	35⅛
Bilbao	„	„	243	„	zigt	„	35⅝
Lissabon	„	„	44½	Londen	2/m.	„	11,72½
Porto	„	„	41½	„	zigt	„	11,80
Genua	2/m.	„	46½	Rotterdam		„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 5 Aug. Belg. leen. 2½ pc. 53⅞; 1844/1852 4½ pc. 97⅞; 1848, —; Spanje 1—3 pc. 22¹⁄₁₆; Binnenl. 3 pc. 43; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 85½.

PARIJS, 5 Aug. Fransche 3 pCt. 77.75; 4½ pCt. 102.60; Spanje 3 pCt. Binnenl. 42⅜; id. 1 pCt. —; Russen 4½ pCt. 99¼; Met. 5 pCt. 87¾.

LONDEN, 5 Aug. Cons. kont. 97⅛ a —; op tijd 97⅛ a —; Braz. 101 a 102; 1829/39 101½ a 102½; 1852 — a —; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 105½ a 106½; Ecuad. 4⅞ a 5⅛; Gren. 21 a 21½; Uitgest. 8¾ a 9; Mexiko Nieuwe 25⅞ a —; Peru 4½ pc. N. 82½ a 83½; Uitgest. 57½ a 58½; Rusl. 1822 5 pc. 117 a 118; (N.) 4½ pc. 100½ a 101½; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 42¾ a 43¾; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22¾ a —; 3 pc. 46¾ a 47¼; Coup. cert. 6⅛ a —; Passive — a —; Holl. 2½ pc. 64¼ a 64¾; id. 4 pc. 97¼ a 97¾; Venez. 37 a 38; Uitg. 15 a 16; Wissel op Amsterdam *f* 11.87⅝; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

WEENEN, 5 Aug. Met. 5 pc. 94¼; Bank-Aktien 1398; Wissel op Londen 10.42, Zilver 9½.

BERLIJN, 4 Aug. Schuldbr. 3½ pc. 93; Loten 143¼; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97; Pools. 4 pc. 90¼; Loten fl. 500 92¼; Oost. Met. 5 pc. 86⅛; Amsterdam zigt 142¼, id. 2/m. 141¾.

HAMBURG, 4 Aug. Rusl. Cert. 103½; Oostenrijk Met. 5 pc. 91¾; Spanje 1—3 pc. 21⅝; Binnenl. 3 pCt. 39⅞.

FRANKFORT, 5 Aug. Met. 5 pCt. 85¼; W. Bank-Aktiën 1525; W. Loten fl. 250, 123; Spanje 1 pCt. 22⅞; id. 3 pCt. 42⅝; Badens. Loten 40⅞; Wissel op Weenen 109⅝.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

HOLL. IJZEREN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

1853.	Aantal Reizigers.	Opbrengst van Reizigers.	Opbrengst van Goederen, enz.	Totale Opbrengst.
In Januarij	55,634	*f* 52,125,65	*f* 9,004,01	*f* 61,129,66
Februarij	51,136	» 47,883,10	» 16,348,38½	» 64,231,48½
Maart	64,298	» 60,467,10	» 18,185,27	» 78,652,37
April	67,358	» 64,951,40	» 13,388,25½	» 78,339,65½
Mei	98,440	» 89,861,50	» 14,533,52½	» 104,395,02½
Junij	96,898	» 90,837,55	» 13,738,52½	» 104,576,07½
Julij	110,635	» 106,813,15	» 13,968,22½	» 120,781,37½
Totaal	544,399	*f* 512,939,45	*f* 99,166,19½	*f* 612,105,64½

NEDERL. RIJN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

1853.	Aantal Reizigers.	Opbrengst van Reizigers.	Opbrengst van Goederen, enz.	Totale Opbrengst.
Mei	40,906	*f* 49,029,72½	*f* 11,497,36	*f* 60,527,08½
Junij	45,629	» 54,321,37½	» 11,410,84	» 65,732,21½
Julij	53,159	» 79,011,—	» 12,655,16	» 91,666,16
Totaal	139,694	*f* 182,362,10	*f* 35,563,36	*f* 217,925,46

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 6 Augustus.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ. Al hoewel er zich in den handel van dit artikel gedurende den loop dezer week geene bijzondere levendigheid vertoonde, kwamen desniettemin eenige omzettingen, zoowel voor konsumtie als voor exportatie, tot de bestaande prijzen van 29½ cs voor *ordinair* en 30 cs. voor *ordinair blank* en *bleek groenachtig* tot stand. — De aankondiging der aanstaande herfstveilingen door de Nederl. Handel-Maatschappij te houden, welke te zamen uit 603,041 Bn. bestaan, alzoo de geheele thans aangevoerde voorraad, hebben wij ter zijner tijd vermeld. — De uitgifte der Monsters zal, zoo als aangekondigd, den 9 dezer plaats vinden. — De onlangs per *Amstel*, kapt. Rademaker, van Batavia aangevoerde 2284 bn. *Java Koffij*, van *ordinaire* kwaliteit zijn tegen den 12 dezer in openbare veiling aangekondigd.

THEE goed prijshoudend.

TABAK. Gedurende den loop dezer week werden verkocht 266 ceroenen *Cuba* en 12 pakken *Maracaibo* per *Hermann*; 55 pakken *Manilla* per *Elisabeth*, alsmede in openbare veiling 718 pakken *Java* Tabak van 23 tot 73 Cts., zijnde ruim 40½ Cts. dooreen; 59 kisten *Seedleaf* van 20½ tot 50 Cts. dooreen 29½ Cts.; alsmede 46 cer. *Havana* van 58 tot 265 Cts. dooreen ca. 94 Cts. en 6 pakken *Manilla* Tabak van 36½ tot 65 Cts. — *Noord-Amerikaansche* soorten zonder handel bij gebrek aan disponible voorraad, daar de in den loop dezer week per *Martha* van Baltimore aangevoerde 545 vaten *Maryland* en 6 vaten *Stelen* nog niet aan de markt zijn gebragt. — In veiling tegen 10 dezer zijn aangekondigd 206,900 st. *Havana Sigaren*.

[illegible] ning van 200 balen [illegible] *dling* bekend geworden.

SUIKER. *Ruwe*. Zonder belangrijken handel; gedurende de loop dezer week werden eenige kleine partijtjes te zamen 446 kr. *Java* zeilende tot *f* ¼ a *f* ½ onder veilings-prijzen alsmede 1356 kr. zeilende per *Aleijane* tot geheimen prijs verkocht. Aangevoerd van Suriname 606 v. Suiker, welke nog niet aan de markt zijn gebragt. De voorraad bij de N. H. M. bestond op 1° dezer in 47,910 kr. — *Geraffineerd*. In eene gunstige stemming en is eene kleine afdoening tot *f* ½ prijsverhooging *f* 30 voor B. K. Nº. 1 bekend geworden. De prijzen in konsumtie noteert men: *Melis Stoom* N. S. R. Nº. 1 *f* 67, 68; Nº. 2 *f* 65, 64; Nº. 3 *f* 61, 62; B. K. Nº. 2 *f* 63, 64; B. en H *f* 59, 60; S. en T. Nº. 1 *f* 61, 62; Nº. 2 *f* 59, 60; W. en Z *f* 59. — *Stroop Stoom f* 24, 25; O. F. *f* 26, 28.

SPECERIJEN. *Notenmuskaat* met zeer veel handel. — In het begin dezer week werd voor eerste soort 210 a 212 cs. besteed en klommen de prijzen successivelijk tot 225 a 228, thans houdt men op 230 cs., bijsoorten in verhouding Nº 2 195 cs., Nº 3 145 a 147 cs., Nº. 4, 96 a 98 cs. — *Foelij*. Mede williger; C. & D 208 a 210 cs. — *Nagelen* prijshoudend 42 a 44 cs.

GEDROOGDE FRUITEN. *Krenten* prijshoudend; *Zantische* *f* 47 a 48; *Patras f* 35 a 38. — *Rozijnen*. *Smyrna f* 19½ a *f* 20; *Nieuwe Samos f* 14½ a 15.

RIJST. Met veel handel voor konsumtie en exportatie. In den loop dezer week werden 7400 bn. ongep. *Arracan* onlangs aangevoerd per *Hester* van Akyab tot *f* 6¾ alsmede [illegible] grof blanke *Java* tot *f* 8½ verkocht. Voor zeilende ladingen ongep. *Arracan* wordt *f* 6¾ geboden doch algemeen op [illegible] gehouden. Gepelde *Java* en *Arracan f* 7¾ a *f* 8, gep. [illegible] *Tafelrijst f* 11¼ a *f* 11½.

POTASCH. Pakken *Casan f* 12¼, *Amerikaansche f* 15 a 15½.

DROOGERIJEN. *Camfer* prijshoudend. — *Cassia lignea* 12½ c. *Vera* 30 Cts. — Van Canton zijn aangevoerd per *Bantam* 450 kn. en 5000 matten.

VERFWAREN. *Indigo* blijft in eene gunstige stemming en 15 kn. *Java* vonden tot volle prijzen nemers. — Diverse partijen part. aanvoer, zoo hier als te Rotterdam aangebragt, zullen ten minste grootendeels ter markt komen. — *Cochenille* onveranderd. — *Verfhouten* Prijzen onveranderd en transactien blijven onbeduidend. — *Quercitron* hetzelfde. Van *Baltimore* zijn 250 bn. aangebragt en worden nog ca. 1000 bn. gewacht. *Harst* 300 vn. bruine werden voor export genomen. — *Terpentijn-Olie* geheel onveranderd. — *Divi Divi* blijft te koop à *f* 8. — *Zwavel*. 70 ton 2a werden iets onder *f* 3⅛ afgegeven. *Lood* onveranderd. — *Meekrap* met goeden handel en steeds langzaam stijgende prijzen.

STERKE DRANKEN willig. *Geneber* 100 % *f* 28½ a 29. — *Moutwijn* 91 % *f* 24½ per Vat a kont.

METALEN. *Banka-Tin f* 68; *ruw Koper* zonder handel.

VETWAREN. Goed gestemd. — *Talk*. *Petersburger f* 33¼, *f* ½. — *Inlandsch Smeer f* 31½. — *Talk en Reuzelolij f* 33. — *Walvisch en Robbentraan f* 37½ E. — *Bruine Berger Levertraan f* 44; *blanke idem f* 50 a 52. — *Walvischbaarden*. 143 bundels *Japansche* werden tot geheimen prijs verkocht, alsmede 23 bundels *Walvischbaarden*, aangevoerd per *Carina*, van Bremen, tot *f* 1¾ E.

VISCH. *Rondvisch f* 8½; *Ansjovisch* 1853 *f* 13.

De onlangs per Bantam van Canton aangevoerde 5000 matten Cassia Lignea, zijn heden tot geheimen prijs verkocht.

ROTTERDAM, 4 Aug. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 88¼ kn. Souchon Thee Nº 36. Whampoa tot 85 c., welke in veiling van 14 Julij ll. tot dien prijs waren opgehouden.

Heden is de afdoening bekend geworden der 3400 Pernambucq Huiden, per *Albert*, tot fermen doch geheimen prijs.

5 Aug. Heden zijn verkocht 400 pakjes Akyab Tabak, per *Macassar*.

GRAANMARKT.

MIDDELBURG, 4 Aug. Tarwe, puike Zeeuwsche voor den regen binnen *f* 10,75 a 11, puike soorten *f* 9,75 a *f* 10,25, mindere *f* 8,75 a 9,50 naar deugd; puike jarige Walchersche dubbeld *f* 11,25, puike Nieuwe voor den regen binnen *f* 11 a 11,50, puike *f* 10,50 a 10,80, gewone soorten *f* 9,50 a 10,25. — Rogge *f* 7,50 a 7,75. — Gerst. Nieuwe *f* 5,50, jarige Zomer *f* 5,60. — Erwten. Een partijtje nieuwe Walch. Groene mooi van stuk *f* 10, mooije oude *f* 8 en *f* 8,25. — Paardeboonen *f* 7. — Koolzaad. Nieuw beste soorten *f* 12 en 12,15 a *f* 12,25. — Raap-Olie *f* 38; Patent-Olie *f* 40; Lijn-Olie *f* 35,50 pr. Vat.

ANTWERPEN, 5 Aug. *Koffij*. Verkocht 698 b. St. Domingo, en eenige 100 balen Brazil.

Pizas. 50 vaten Amerik.

Geraffineerde Suiker. Verkocht 100,000 kil. en 50,000 kil. brooden R B A alles op September. Gedaan 299 kisten Havana blond en 324 kisten id. In manilla 600 mat.

LONDEN, 4 Aug. *Suiker* minder vraag schoon tamelijke voorraad, 200 vaten en tierc. De markt flaauw gesloten.

Koffij. Veel voorhanden en lager; in veiling zijn van 1200 balen eene kleine hoeveelheid tot 45 s. 6 d. tot 46 s. [illegible] goede gewone 27 s. voor beste balen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

HELVOET, 4 Aug. J. J. Kuijper, Hendrika Hillegiena, Salonica.

BATAVIA, 7 Junij. Van Rijn van Alkemade, Biesbosch, Dordt.

MACASSAR, 22 Mei Wilton van Reede, Schouwen, Rott.

UITGEZEILD.

TEXEL, 5 Aug. J. A. de Lang, Juno, Suriname. - J. A. Buikes, Raphael, Curaçao. - G. van Duffelen, Oceaan, Triest. - K. B. Wijgers, Amicitia, Messina.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 18 Mei, op 33° 40' Z. Br., 29° 8' O. L. [illegible], kapt. Lagerklou, v. Batavia n. Rott.

Den 23 Junij, op 8° 30' N. Br., 23° W. L. Nicolaas, kapt. Vallesen, v. Batavia n. Amsterdam.

Den 1 Aug., op 49° 43' N. Br., 4° 38' 30" W. L. Rotterdam, kapt. Vis, v. Rotterdam n. Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 5 Augustus in lading naar:

Keulen	H. Willemsen, Colln Nº. 6.
Manheim	G. Itschert, Delphin
Mainz	G. Reichert, Mainz Nº. 4.
Duisburg	J. L. Arera, Ondine.
Ludwighaven	P. Krol, Pauline.
Dusseldorp & Neus	G. Koenen, Niederrein Nº. 10.
Frankf., Coblentz en Manheim	C. Weingartner, Frankf. Nº. 26.

AMSTERDAM, 5 Aug. vertrokken:

Urdingen & Ruhort	C. Wessing, Vrouw Geertruida.
Wessel	J. Beijer, Jonge Wilhelmina.
Duisburg	Jh. Huverman, Elisabeth.

Rijnhoogte	ARNHEM 4	Aug. 2 el 58 duim.
	KEULEN 4	„ 11 vt. 5 „

ADVERTENTIEN.

(3146) Ondertrouwd: E. H. G. BALKE, van *Breukelen*,
en
'S Hertogenbosch, R. M. E. VAN GLABBEEK.
den 5 Augustus 1853.

(3145) Heden overleed onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwdmoeder MARIA VAN LOON, Weduwe den Heer JACOBUS BIJPOST, in den ouderdom van 67 jaren.
J. C. H. BIJPOST.
Amsterdam, J. W. BIJPOST.
3 Augustus 1853. S. A. P. H. BIJPOST, Cardoll.

(3130) Gisteren overleed na een smartelijk lijden van acht maanden, onze geachte Vriend, de Zeer Eerwaarde Heer PETRUS BOUDIER, Janszoon, R. C. P. en Pastoor alhier, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der Kerk, in den ouderdom van 68 jaren en circa 10 maanden, diep betreurd door zijne gemeente en vrienden.
Purmerende, A. J. FABER.
3 Augustus 1853. Mr. J. G. A. FABER.
Executeuren Testamentair.

Het Bestuur van het **GENOOTSCHAP VAN BARMHARTIGHEID** heeft de eer ter kennis van belanghebbende te brengen, dat tot nadere aankondiging tot BESTUREND COMMISSARIS is benoemd, de Heer W. A. Bisschop, Vijzelstraat bij de Munt, X, 582, bij wien men zich tot het Begraven der Lijken voor Behoeftigen verzocht wordt te wenden.
Het Bestuur verzoekt dringend belanghebbenden, zich naar deze aankondiging te gedragen, daar, door zich onder gewoonte te wenden tot den Heer Butti, dit tot allerongenaamste moeijelijkheden en vertraging aanleiding geeft.
Namens het Bestuur,
Dr. C. HAFKENSCHEID, *Onder-Voorz.*
(3144) A. P. SANTEN, *Secretaris.*

Bisschoppelijk Collegie en Kostschool TE ROERMOND.

Het Collegie van Roermond, dat bij de komst der Paters Jesuiten ter gelijker stede (1611) werd gesticht, wordt sedert October 1851 onder het toezigt van Monseigneur J. A. PAREDIS voortgezet, en heeft aan den onmiddelijken invloed zijner Doorluchtige Hoogwaardigheid en aan de toegenegenheid van velen, die de opvoeding der Jeugd behartigen, een' nieuwen bloei te danken.
Het onderwijzend personeel bestaat uit acht Professoren, R. C. Geestelijken.
De verschillende vakken van Onderwijs zijn: Het *Godsdienstig Onderrigt*, de *Latijnsche*, *Grieksche*, *Fransche*, *Nederlandsche*, *Hoogduitsche*, *Engelsche* en *Italiaansche talen*; de *Precepten van Poësis en Rhetorica*; de *Geschiedenis der Letterkunde*; de *Wiskunde*, de *Geschiedenis*, de *Aardrijkskunde*; de *Grieksche en Romeinsche Oudheden*, de *Fabelleer*, de *Natuurlijke Geschiedenis*, de *Natuurkunde*, het *Boekhouden*, de *Briefstijl*, de *Declamatie* enz.
In de *Muzijk*, *Schilder-* en *Teekenkunst*, wordt slechts op verzoek en op kosten der Ouders onderrigt gegeven.
Een Instituut, waarin de Leerlingen tot Koophandel en andere betrekkingen van het burgerlijk leven opgeleid worden, is met het Collegie verbonden.
De Leerlingen die in het Collegie willen opgenomen worden, moeten met een bewijs van goed gedrag voorzien zijn.
Het jaarlijksche Kostgeld bedraagt 175 Gld. en de Schoolgelden der Internen en Externen zijn bepaald op 25 Gld. per jaar.
Voor nadere inlichtingen wende men zich tot den Heer Directeur van het Collegie. (3140)

Een gehuwd Persoon, in de kracht des leven en bewijzen van de grootste soliditeit kunnende leveren, met korrespondentie, Boek-, Kas- en Administratie-houden niet onbekend, ette lijke talen verstaande en zeer vlug rekenende, wenschte in een of ander billijk gesalarieerde betrekking, van dien aard geplaatst te worden. Reflekteerende adressere men zich *franco* Lt. K. L. bij den Boekh. G. L. van Langenhuysen, Singel bij de Bergstraat te Amsterdam. (3143)

Een R. C. Onderwijzer van den 2den Rang, kunnende van goed gedrag en bekwaamheid de beste getuigen overleggen, oud 35 jaren, gehuwd en zonder kinderen, geheel uit eigen beweging wenschende verplaatst te worden, zoekt eene betrekking aan een *Openbare of Bijzondere School*.
Brieven *franco* onder Lett. A. Z. bij den Uitgever dezer Courant. (3122)

Iemand van fatsoenlijke afkomst, R. K. en van een gezond gestel, biedt zich aan als **LOOPMIN.** Zij heeft den geheelen dag ter harer beschikking. Adres onder Lett. D. W. bij den Boekhandelaar H. A. Zweers, Kalverstraat bij de Munt. (3147)

Bij een Pastoor wordt tegen een goed salaris en om *dadelijk* in dienst te treden, gevraagd: Eene vrouwelijke **DIENSTBODE,** van goed gedrag, als **NOODHULP** voor Keuken- en Huiswerk. Brieven *franco* onder lett. P. aan den Boekhandelaar J. R. van Rossum te *Utrecht*. (3141)

Iemand van de R. C. Godsdiens, zag zich met November gaarne geplaatst, in Noord-Brabant of Breda, als **KEUKENMEID** of **MEID ALLEEN,** bekend met de behandeling der Cuisine en kan van bekwaamheid en goed gedrag de beste getuigen overleggen. Brieven *franco* onder letter O. bij den Boekhandelaar G. J. van Leeuwen, op de Haarlemstraat te Leyden. (3148)

Le **ROB DEPURATIF** de **BOYVEAU-LAFFECTEUR,** dont le Dr. GIRAUDEAU DE St. GERVAIS, *chevalier des ordres du Sauveur et de l'Indépendance, Medecin de la Faculté de Paris, Membre de l'école pratique et de plusieurs sociétés scientifiqus*, est le seul proprietaire, se vend au Verkoophuis et ses Dépôts dans les autres villes des Paijs-Bas: en outre chez Messieurs les Pharmaciens:
B. Adama, Uloth, van Hulsteyn, Beer, Y. Rogge, van Olde, Burgers à Amsterdam. T. A. C. Otterbein à Arnhem. P. T. Appelboom, Verlinden à Bergen op Zoom. Chez tous les pharmaciens à Batavia. Renesse, J. L. Dervans, de Langen à la Haye. Reutberghem à Goes. P.J.B. Schultze à Gorinchem. G. P. Stutterheim, H. R. de Zayer à Groningue. T. Luycks, L. S. H. v. d. Bogaert à Bois le Duc. Chec tous les pharmaciens à Harlem. D. Veen en Co., K. T. de Breuk Droguistes. Johs. Groos à Heemstede. J. J. Rey-t, J. C. Du Saar à Maastricht. P. Lames, Droguiste, W. P. van de Kamer à Middelbourg. R. J. Opwyrda, J. J. Sneltjes, G. K. van Gulpen, J. A. Noorren à Nimegue. J. M. van Hulsteyn, van Santen Kolff, Voorhoeve en Zoon à Rotterdam. X. Kreuger à Roozendaal. H. van Dorssen Az., A. van Woerden à Utrecht. Van Osch à Vlissingue. W. J. Endt en Zoon à Zaandam. J. H. Ochtman à Zierikzee.
Messieurs les pharmaciens, dépositaires du VERITABLE ROB BOYVEAU LAFFECTEUR, voudront bien envoyer leurs commandes pour les brochures, qui seront envoyées *gratis*, et pour le Rob, qui sera facturé à des conditions très avantageuses, à la direction du VERKOOPHUIS. (3095)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn een voortreffelijk middel in gevallen van leverkwaal en gebrek aan spijsverteering.*
De heer Wilson welke kortelings is teruggekomen uit Bengalen, waar hij gedurende onderscheidene jaren in dienst der Oost-Indische Kompagnie was geweest, vervoegde zich onlangs ten huize van den professor Holloway en betuigde hem zijne volmaakte tevredenheid over de goede uitwerking zijner onvergelijkelijke pillen. Sedert jaren had hij aan leverziekte en gebrek aan spijsverteering geleden, welke laatstgenoemde ongesteldheid zoo sterk was, dat hij maanden lang niets dan zeer ligte spijzen kon gebruiken; geene andere middelen baatten hem, dan de pillen van Holloway, door welker gebruik hij thans volmaakt weder hersteld is.
Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23,50.
Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3,30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.
Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. Adama, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. Mulius te *Utrecht*, en bij J. Straatman, hoofd-depothouder te 's *Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (3053)

(3150) Door den Boekhandelaar J. F. A. BEUKMAN wordt met goed succes gedebiteerd en is alom verkrijgbaar gesteld:
Navolging der H. Maagd Maria,
in groot 12°. Prijs . . . . *f* 0.90

Maandelijksche Reiswijzer.

De Boekhandelaar P. C. L. VAN STADEN Cz., heeft vrij algemeen verzonden:
PROSPECTUS EN PROEVE VAN BEWERKING
eener door hem Uittegeven Maandelijksche
REISWIJZER,
à *f* 2.50 per 12 Afleveringen.
Prospectussen zijn bij den Uitgever en bij alle soliede Boekhandelaren *gratis* verkrijgbaar.
Amsterdam, P. C. L. VAN STADEN Cz.
5 Augustus 1853. Rok-in, hoek Langebrugsteeg. (3149)

(3133) Bij Gebr. VERHOEVEN te 's Bosch, is voorhanden en bij den Uitgever dezes, zoo mede bij hunne gewone Correspondenten verkrijgbaar gesteld:
HET ZEER GELIJKEND PORTRET
VAN
Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid
Mgr. J. Zwijzen,
Aarts-Bisschop van Utrecht enz.
Prijs *f* 1.75.
op Chineesch Papier » 2.25.

Voor eenigen tijd is bij G. L VAN LANGENHUYSEN, uitgegeven:
INLICHTINGEN EN OPMERKINGEN
OVER HET
Adres der Bisschoppelijke Klerezij,
aan Z. M. den KONING gedagteekend 14 April 1853.
(1 Joann. II: 19.)
Aangeboden aan Katholieken en Protestanten, door een R. C. Pastoor. Prijs . . . . 25 Cents.
Deze Brochure vindt vele lezers; men betreurde het, dat de schrijver zijn naam niet op den titel geplaatst had. Het werkje bleef intusschen bij de Jansenisten niet onopgemerkt. De Heer J. H. de Vries, zich noemende [illegible] de Brochure aangevallen op eene niet zeer kiesche wijze, in een artikel in de *Amsterdamsche Courant* van 16 Julij. De Eerw. Schrijver meende, dat stuk niet onbeantwoord te mogen laten, aangezien ZEw. in de gelegenheid was, om den Heer de Vries, die op hoogen toon zich beroemt in het bezit te zijn van stukken, inhoudende de bewijzen, dat zij (Jansenisten) reeds *onder de oude staatskerk* uitdrukkelijk erkend zijn, uit diezelfde stukken de nietigheid van die erkenning aan te toonen. Zijn Eerw. meende alzoo in het licht te moeten geven:
NIEUWE
INLICHTINGEN EN OPMERKINGEN
OVER DE
ERKENNING
DER
OUD-BISSCHOPPELIJKE KLEREZY
ONDER DE OUDE STAATS KERK
en later, Aangeboden aan Katholieken en Protestanten, door H. J. SONJEE, R. K. Pastoor te Noordwijk, en is heden bij bovengenoemden Uitgever van de pers gekomen. Prijs . . . . *f* 0.20.
Ook ziet bij bovengenoemden heden het licht:
DE
REVOLUTIONNAIRE MIDDELEN
DER
ANTI-REVOLUTIONNAIRE PARTIJ,
door V. L. V. Prijs . . . . *f* 0.20.
Bij denzelven is mede verkrijgbaar:
EEN BEZADIGD WOORD
AAN MIJNE
Welgezinde Protestantsche Landgenooten
TER GELEGENHEID
R. K. KERKREGELING,
door
[illegible]
R. K. Pr. en Hoogleeraar aan het Seminarie te Warmond.
Prijs 50 Cents.

Te Amsterdam bij G. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.